

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תש"ע, 2010
מספר השאלון: 210,011107

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	אוצר המילים והמשמעים; שם המספר	}	26 נקודות
פרק שלישי	—	תחביר ומערכת הצורות		
	—	סה"כ	—	100 נקודות
	—		—	24 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. בעמודים נפרדים, כל מה שמצוין לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות שאחרינו.

הסלנג הישראלי

(מעובד על פי רוזנטל, ר' [2007]. "הסלנג הישראלי". בתוך י' יובל ואחרים [עורכים]. זמן יהודי חדש, כרך שני, עמ' 262-265. ירושלים: כתר.)

מחדשי השפה העברית בארץ-ישראל בראשית המאה שעברה השקיעו את עיקר מאמציהם ביצירת אוצר מילים ודרכי כתיבה ושיחה שיאפשרו שימוש שוטף בעברית בקרב הדוברים. ציפייתם הייתה שהיהודים החיים בארץ-ישראל ידברו עברית תקנית, נכונה ומדויקת, שתהיה מושפעת במידה מזערית מן הלעז. 5 אולם במהלך השנים התפתח באופן טבעי לצדה של הלשון התקנית גם הסלנג הישראלי.

הסלנג הוא למעשה יצירות שפה ספונטניות-עממיות, הנוצרות בתוך קהילות של דוברים מסוימים, כדי לענות על הצרכים החברתיים שלהן. הקהילות יכולות להיות קבוצות אנשים המשתייכים למסגרת משותפת כמו נערים בתנועת נוער, 10 חיילים בצבא או סטודנטים באוניברסיטה. התפקידים של הסלנג בחברה הדוברת עברית בישראל דומים לתפקידיו בכל חברה בעולם.

הסלנג מספק מילים וביטויים החסרים בשפה הבינונית והגבוהה. במקרים מסוימים הוא אף מספק לדוברים תחליף למילים ולביטויים המצויים בלשון התקנית, אך מסיבות שונות אין משתמשים בהם. כמו כן הסלנג הוא הדרך 15 העיקרית המאפשרת שיח בנושאי טבן, כלומר בנושאים שלא מקובל לדבר עליהם, כמו גזענות ואלימות (למשל המילים "בוקס", "זיפטה"). אפשר לראות בסלנג מנגנון חברתי-לשוני, המאפשר לדוברים לפרוץ נורמות* בלי לאיים על ערכי החברה. השימוש בסלנג מתיר לכאורה לומר דברים שאינם מותרים על פי המקובל בחברה.

לסלנג מעמד חשוב בעיצוב ההומור של חברות ותרבויות. לשימוש במונח מן הסלנג יש פעמים רבות אפקט משעשע: ההומור נוצר על ידי ההנגדה בינו לבין השפה התקנית, המייצגת חשיבות ורשמיות. ביישוב הארצישראלי היה לסלנג תפקיד ייחודי: באמצעות הסלנג היה אפשר להשתמש בשפות שאינן עברית, שהיו חלק מעולמם של העולים, וכך לעקוף את העמדה שהייתה מקובלת אז, 25 שלפיה אין לערב בעברית יסודות לועזיים.

יש תחומים אחדים שבהם יצירת הסלנג פעילה ביותר. תחום אחד הוא התחום של הבעת רגשות ראשוניים כמו כאב, הפתעה ושמחה, דוגמת מילות הקריאה "אוי וי", "ייה אללה", "אח". תחום קרוב אחר מילים וביטויים המביעים עמדה חיובית או שלילית: "אחלה", "אוקיי", "מגניב", "על הפנים", "עשר" ועוד. תחום נוסף הוא התחום של מילות ברכה ופנייה, כמו "אהלן", 30 "להתי", "ביי". הסלנג פורה מאוד גם בתחום התכונות האנושיות: "נודניק", "חנטריש", "פרייר", "קול".

הסלנג הישראלי התפתח בכמה ערוצים. ערוץ אחד הוא השימוש במילים עבריות תקינות במשמעות אחרת. המילה "שבת", למשל, התייחדה בסלנג של הקיבוצים לציון יום הופשי מעבודה, ובצבא היא מציינת חופשת שבת. מילים כמו "עצבים" או "דם" זכו למשמעות חדשה במשלב הסלנג: המילה "עצבים" קיבלה משמעות של סבלנות (בביטוי "אין לי עצבים לזה"), ו"דם" קיבלה משמעות של אומץ (בביטוי "אין לך דם"). המילה "הלך" זכתה למשמעות של נעלם (בביטוי "הלך הכסף").

לצד התפתחות פנימית זו של מילים בתוך העברית, בולטת בסלנג הישראלי גם השפעה ישירה ועקיפה של שפות רבות שדוברי העברית באו אתן במגע. השפה העיקרית שהשפיעה על הסלנג הישראלי בראשית החייאת השפה העברית הייתה היידיש, ולאחר מכן הערבית והאנגלית.

הסלנג מן היידיש היה נפוץ בתיאור תכונות אנוש, בדרך כלל חולשות ("קוטר", "פרייר"), או מילים המתארות אלימות ("פליק", "זץ"). מן היידיש נגזרו גם פעלים שנקלטו היטב בעברית כמו "להשוויץ" ו"לקטר". סיומות המקובלות ביידיש, כמו ניק וצ'יק, דבקו גם במילים עבריות, וכך נוצרו למשל מילות הסלנג: "קיבוצניק", "אכפתניק", "קטנצ'יק".

השפה המשפיעה השנייה הייתה הערבית. המפגש של הישראלים עם הערבים שחיו בארץ השפיע מאוד על הסלנג, במיוחד בתחום הברכות, הקריאות ומילות הביטוי הרגשי ("דחילק", "אינשאללה", "סחת'יין", "מבסוט", "אחלה", "סבאבה"), וכן בתחום התכונות האנושיות ("גידע", "אהבל", "מג'נון").

מילים לא מעטות נקלטו מן האנגלית, בעיקר בתקופת המנדט הבריטי. מתקופה זו נותרו מילים וצירופים כמו "פיפטי-פיפטי", "טרמפ". השפעה מוגבלת על הסלנג הייתה לשפות אחרות כמו ה'לדינו והצרפתית.

הסלנג הישראלי הכללי שלאחר קום המדינה הושפע בעיקר מן הסלנג הצבאי. בצבא יש תנאים אידאליים להיווצרות סלנג, משום שהצבא הוא מסגרת סגורה של אנשים צעירים, החווים הוויי אינטנסיבי ומאתגר. חלק גדול מן המילים והביטויים שנוצרו במסגרת הצבאית הפכו לנחלת הסלנג הישראלי הכללי, למשל משמעות המילה "שפשוף" בסלנג היא תרגול קשה.

משנות ה-80 ואילך הסתמנה ירידה ניכרת בהשפעה של הסלנג הצבאי ועלייה של סלנג מעודן וחמקני מן ההווי של הצעירים. מול הנטייה לסלנג אליס וגברי צמחו ביטויים כמו "חבל על הזמן" במשמעות חיובית, "כזה כאילו" ועוד.

פסקה יג
במשך הזמן חלו שינויים במידת ההשפעה של השפות השונות על הסלנג הישראלי. החל משנות התשעים ניכרת התגברות בולטת של הסלנג שמקורו בערבית. הערבית נוכחת באופן מרשים בקבוצת מילות הרגש, הברכות והקללות. מילים כמו "פשלה", "פדיחה" ו"כסח", שזכו לפריחה בשנות ה-70, נהוגות בסלנג עד היום. "אחלה" היא בראשית המאה ה-21 מילת סלנג נפוצה ביותר. אמנם מילים רבות בידיש נעלמו מן הסלנג, אך לרבות אחרות היה כושר הישרדות. והן נשארו בסלנג, למשל הפועל "לפרגן".

פסקה יד
בעשורים האחרונים, בהשפעת מוזיקת הפופ, הטלוויזיה, המחשבים ותהליכי הגלובליזציה, גברה מאוד השפעת האנגלית על הסלנג. מילים רבות הגיעו מאנגלית כפי שהן, וכך עולה תפוצת מילים כמו "דיל" (עסקה), "טאץ'" (מגע), "לוק" (הופעה) ו"טרנד" (מגמה).

פסקה טו 75
בעבר לא זכה הסלנג להכרה כתחום שפה לגיטימי ובעל תפקידים חשובים. השינוי ביחס לסלנג וההכרה במעמדו נזקפים לזכותם של עיתונאים ומחברי מילונים. העיתונאי עמוס קינן תרם להפצה וללגיטימציה של הסלנג במדור קבוע שהופיע בעיתון "הארץ", דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה הוציאו לאור בשנות ה-70 וה-80 מילון סלנג שהיה לרב מכר. מאז יצאו לאור מילוני סלנג נוספים וערכי סלנג החלו להופיע גם במילונים הכלליים.

פסקה טז
אחד הביטויים הבולטים לכך שהסלנג זכה להכרה הוא השימוש בו אינו מאפיין עוד את המעמד הנמוך בלבד. בעשורים האחרונים היטשטש המאפיין הזה של הסלנג וכמעט נעלם, ואפשר לשמוע סלנג בקבוצות רחבות בחברה הישראלית, ואף בקרב פוליטיקאים המשתמשים בו כדי להתקרב לקהל רחב ומגוון. בעשור האחרון חדר הסלנג ללשון התקשורת, לשפת הפרסום ואף לספרות.

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על שמונה שאלות: על השאלות 1-4, על אחת מן השאלות 5-6 ועל השאלות 7-9.

ענה על השאלות 1-4.

1. "הסלנג הוא למעשה יצירות שפה ספונטניות-עממיות, הנוצרות בתוך קהילות של דוברים

מסוימים, כדי לענות על הצרכים החברתיים שלהן" (שורות 7-8).

ציין על פי המאמר שלנשה צרכים שונים שהסלנג עונה עליהם. (6 נקודות)

2. מהי המטרה העיקרית של כותב המאמר? (4 נקודות)

העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין ארבע האפשרויות שלפניך.

א. למסור מידע על יחסם של מחדשי השפה העברית אל הסלנג.

ב. לתאר את התפתחות הסלנג הישראלי ואת השינויים שחלו בו.

ג. לגרום לציבור הקוראים להרחיב את השימוש בסלנג הישראלי.

ד. להדגים מילים וביטויים החסרים בשפה הבינונית והגבוהה.

3. איזה מבין המשפטים שלפניך מבטא את תמצית הכתוב בפסקה הז? (4 נקודות)

העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין ארבע האפשרויות שלפניך.

א. בכל שפה יש מילים המביעות רגשות ראשוניים ומילים וביטויים המשמשים את

הדוברים להבעת רגשות חיוביים.

ב. לסלנג יש יסודות לועזיים, והוא פורה מאוד בתחום התכונות האנושיות כמו "נודניק",

"חנטריש", "פראיר".

ג. מילות ברכה ופנייה כמו "אהלן", "להת", "ביי" משקפות את התחום שבו יצירת

הסלנג היא הפעילה ביותר.

ד. בתחומים מסוימים: הבעת רגשות ראשוניים, הבעת עמדה, מילות ברכה ופנייה וכן

בתחום התכונות האנושיות, הסלנג פורה מאוד.

4. במאמר מפורטות שתי דרכים עיקריות להתפתחות של הסלנג הישראלי.

ציין כל אחת מן הדרכים, תאר אותה, והבא לה דוגמה מן המאמר. (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 5 או 6.

5. בסלנג של ימינו, אדם שמרבה לדבר על עניין אחד בלי להרפות ממנו, אומרים עליו שהוא "חופר".

מילה זו יכולה לשמש **דוגמה** במאמר.

באיזו **פסקה** מבין הפסקות ו, ח, ט, י במאמר מתאים לשלב דוגמה זו? (4 נקודות)

או

6. בשורות 78-79 מחבר המאמר מציין את המילון של דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה.

מהו הרעיון שכותב המאמר רוצה לבסס באמצעות אזכור מילון זה? (4 נקודות)

ענה על השאלות 7-9.

7. לפי המאמר, השימוש בסלנג אינו מאפיין את המעמד הנמוך בלבד, ומשתמשים בו גם

אנשי ציבור.

מה דעתך על השימוש בסלנג בקרב אנשי ציבור? בסס את דבריך על המאמר.

(6 נקודות)

8. לפניך חלק מכתבה העוסקת בהתפתחות הסלנג בעברית.

השפעת השפות השונות על הסלנג הישראלי

 <p>לפי "מילון הסלנג המקיף" של רוביק רוזנטל, ונתיבה בן יהודה (1972):</p> <ul style="list-style-type: none"> • יידיש: 55 ערכים • ערבית: 91 ערכים • אנגלית: 82 ערכים 	 <p>לפי "מילון עולמי לעברית מדוברת" של דן בן אמוץ ונתיבה בן יהודה (1972):</p> <ul style="list-style-type: none"> • יידיש: 55 ערכים • ערבית: 77 ערכים • אנגלית: 39 ערכים
--	---

מימין: דן בן אמוץ, משמאל: רוביק רוזנטל.
תצלומי ארכיון: חן מיקא ויעקב אגור

(מעובד על פי טראובמן, ת' 1 בפברואר 2006). **הארץ Online**. אוהזר ב-3 בפברואר 2010 מתוך: <http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=677333&contrassID=2...>

א. כתוב פסקת השוואה. בכתובתך השווה בין הנתונים על "מילון עולמי לעברית מדוברת"

של דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה ובין הנתונים על "מילון הסלנג המקיף" של רוביק רוזנטל.

כלול בפסקה מסקנה העולה מן ההשוואה. (6 נקודות)

ב. צטט מן המאמר משפט אחד שהנאמר בו מחזק את המסקנה שצינת בסעיף א.

(2 נקודות)

9. **מטלת סיכום** (12 נקודות)

סכם את המאמר (בהיקף של כ-12 שורות). בסיכומך כתוב על הסלנג הישראלי

מאז קום המדינה ועד ימינו.

א. בפסקה ה' במאמר הכותב מזכיר את המילה "אח".
בחר באחד מהמילונים והעתק-ממנו הגדרה המתאימה למשמעות המילה בפסקה ה'.
(2 נקודות)

ב. המילונים מציגים את המילה "אח" כמילה הומונימית. הוכח קביעה זו על פי אחד מהמילונים. (2 נקודות)

ענה על אחד מהסעיפים ג או ד.

ג. (1) השווה בין הערכים בשני המילונים (לא באמצעות טבלה) מהבחינות האלה:

– מקור המילה (אטימולוגיה)

– מקור הדוגמאות

(2 נקודות)

(2) מה אפשר ללמוד מן ההשוואה שערכת, על האופי של כל אחד מן המילונים?

(2 נקודות)

א

ד. המילה "אחיי" נמצאת בראש הרשימה של מילות הסלנג הנפוצות ביותר בעשור האחרון. בסלנג משתמשים במילה זו לצורך פנייה ידידותית גם לאדם זר, כפי שנראה באיור שלפניך.

(1) העתק ממילון "רב-מילים" את ההגדרה של המילה "אח" הקרובה ביותר

במשמעותה לזו שבאיור. (2 נקודות)

(2) מה ההבדל בין המשלב הלשוני של המילה "אח" באיור ובין המשלב הלשוני של

ההגדרה שציינת בסעיף ד (1)? (2 נקודות)

11. א. "הסלנג פורה מאוד גם בתחום התכונות האנושיות" (שורה 31).

מהי משמעות המילה פורה בהקשר זה? (2 נקודות)

העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין ארבע האפשרויות שלפניך.

(1) שופע

(2) מוצלח

(3) משתלט

(4) מתחרה

ב. "חלק גדול מן המילים והביטויים שנוצרו במסגרת הצבאית הפכו לנחלת הסלנג

הישראלי" (שורות 58-59).

מהי משמעות הביטוי הפכו לנחלת הסלנג הישראלי? (2 נקודות)

העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין ארבע האפשרויות שלפניך.

(1) שינו את הסלנג הישראלי.

(2) תיארו את הסלנג הישראלי.

(3) התפתחו בסלנג הישראלי.

(4) השתמשו בסלנג הישראלי.

12. במאמר מוזכר הצירוף "להביע עמדה".

לפניך שבע מילים.

העתק מביניהן רק את המילים שמתאים לצרף לפניהן את הפועל להביע.

תקווה; החלטה; הסכמה; פעילות; הסתייגות; חלום; סיוע.

(3 נקודות)

13. לפניך חמישה זוגות מילים. העתק למחברתך רק את הזוגות שיש בהם יחס של היכללות.

(6 נקודות)

- א. תקינות לשונית – סלנג
- ב. רגש – כאב
- ג. מבדח – מצחיק
- ד. שפה – יידיש
- ה. מסגרת חברתית – תנועת נוער

(5 נקודות)

שם המספר

14. א. במשפטים (1)-(3) שלפניך, העתק למחברתך את הצורה הנכונה של שם המספר.

(3 נקודות)

- (1) בראשית המאה העשרים ואחד / העשרים ואחת המילה "אחלה" היא מילת סלנג שכיחה ביותר.
- (2) שבעים ושבעה / שבעים ושבע ערכים במילון של דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה מקורם בערבית.
- (3) המאמר פורסם בספר "זמן יהודי חדש" בעמוד מאתיים שישים ושניים / מאתיים שישים ושתיים.

ב. במשפט שלפניך שני מספרים מודגשים. כתוב אותם במילים (אין צורך לנקד).

(2 נקודות)

ב-1 בינואר השנה פורסמה בעיתון "מעריב" רשימה של 10 מילים שהיו נפוצות

ביותר בעשור האחרון.

פרק ג – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (15-18) וארבע מתחום מערכת הצורות (19-22).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות
או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

15. א. לפניך שלושה משפטים III-I.

I. מילים לא מעטות נקלטו מן האנגלית, בעיקר בתקופת המנדט הבריטי.

II. הסלנג מספק לדוברים תחליף לביטויים המצויים בלשון התקנית.

III. אמנם מילים רבות מן היידיש נעלמו מן הסלנג, אך רבות אחרות נשארו בו.

(1) העתק למחברתך את המשפטים, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי:

פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

(2) ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו

במשפטים I, II, III.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל,

משלים שם (לוואי).

ב. לפניך משפט שגוי.

בשנות השמונים בולט בסלנג הישראלי השפעה של הסלנג הצבאי.

ציין את השגיאה, ונמק את תשובתך בעזרת כללי התחביר.

16. א. לפניך שלושה משפטים III-I, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה סלנג.

I. התפקידים של הסלנג בחברה שלנו דומים לתפקידיו בכל תברה בעולם.

II. השימוש בסלנג נפוץ בקרב קבוצות רחבות בחברה הישראלית.

III. מילים רבות ביידיש נעלמו מן הסלנג.

(1) באיזה משפט התפקיד של המילה "סלנג" שונה מתפקידה של מילה זו במשפטים

האחרים?

(2) ציין מהו התפקיד של המילה "סלנג" במשפט שצינת בסעיף (1). את התפקיד

בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

ב. לפניך משפט.

באמצעות הסלנג השתמשו העולים בשפות הלועזיות של ארצות מוצאם, וכך הם

עקפו את הדרישה לשימוש בעברית בלבד.

(1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

(2) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפט זה.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל,

משלים שם (לוואי).

17. א. לפניך משפט.

הסלנג הישראלי הכללי שלאחר הקמת המדינה הושפע בעיקר מן הסלנג הצבאי.
ניתוח המשפט בשיעור לשון עורר דיון.

קבוצת תלמידים אחת טענה כי זהו משפט מורכב, ואילו קבוצה אחרת טענה שזהו משפט פשוט. איזו קבוצה צדקה? נמק את תשובתך.

ב. לפניך משפט.

מילון הסלנג המקיף של רוביק רוזנטל בנוי על תפיסה בלשנית.

כתוב את המשפט הנתון ללא משלימים: השמט את משלימי הפועל ואת משלימי השם. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחד מן החלקים שנתרו.

18. א. לפניך משפט מורכב.

בצבא נוצרו תנאים אידאליים להתפתחות הסלנג, משום שבצבא אנשים צעירים חווים הוויי אינטנסיבי.

(1) העתק את המשפט למחברתך, ותחס בו את הפסוקית.

(2) ציין את הקשר הלוגי שבין הפסוקית למשפט העיקרי.

(3) איזו מילת קישור מבין המילים שלפניך מביעה אותו יחס לוגי כמו זה שצינת

בסעיף (2)? "מכיוון ש", "למען", "אף על פי ש", "אם", "כאשר".

העתק אותה למחברתך.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש בקו צירוף.

I. **מחדשי השפה העברית השקיעו את עיקר מאמציהם בחידוש מילים.**

II. **הסלנג הוא הדרך העיקרית המאפשרת שיח בנושאי טבו.**

(1) איזה מבין הצירופים המודגשים הוא צירוף סמיכות?

(2) המר את צירוף הסמיכות בצירוף המורכב משם עצם+שם תואר.

מערכת הצורות

19. א. לפניך שני משפטים, ובהם מודגשות ארבע מילים.
 תַרְגוּל גופני קשה מְאִתְּגֵר את הצעירים וּמְאִפְּשֵׁר להם לשפר את הכושר שלהם.
 בסלנג הצבאי התרגול הקשה הזה נקרא **שְׁפָשׁוּף**.
- (1) מיין את המילים המודגשות לפעלים ולשמות.
 - (2) ציין את השורש של כל אחת מארבע המילים.
 - (3) מהו הבניין המשותף לכל המילים?

- ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל.
- I. ההכרה במעמדו של הסלנג **נִזְקָפֶת** לזכותם של מחברי מילונים של סלנג.
 - II. החל משנות התשעים של המאה הקודמת **נִכְרָת** עלייה בולטת בסלנג שמקורו ערבית.
- (1) ציין את השורש ואת הבניין של כל פועל מודגש.
 - (2) איזה מבין ארבעת הפעלים שלפניך הוא צורת העתיד של הפועל **נִזְקָפֶת**?
 העתק למחברתך את התשובה הנכונה (כולל הניקוד).
תִּזְקֹר, תִּזְדַּקֵּר, תִּזְדַּקֵּר, תִּזְקִי

20. לפניך טבלה, ובה פעלים מודגשים. העתק אותה למחברתך, והשלם אותה (אין צורך להעתיק את המשפטים. העתק את הפועל המודגש בלבד).

שם פעולה מאותו השורש ומאותו הבניין	הגוף	הבניין	השורש	הפועל	
				כיום אפילו בעיתונים אין מְנַתְּרִים על השימוש בסלנג.	(1)
				השימוש בסלנג מְתִיר לומר דברים שאינם מקובלים בחברה.	(2)
				ההוצאה לאור מְעַדְדֶנֶת את הערכים במילון.	(3)
				בשנות השמונים הִסְתַּמְּנָה ירידה בהשפעת הסלנג הצבאי.	(4)

21. א. במאמר מציין הכותב כי "סיומות המקובלות בידיש, כמו ניק וצ'יק, דבקו גם במילים עבריות, וכך נוצרו למשל מילות הסלנג: קיבוצניק, אכפתניק, קטנצ'יק". (שורות 46-48)

(1) על איזו דרך תצורה מצביע הכותב?

(2) בחר במילה אחת מן המילים המוזכרות במשפט, והדגם באמצעותה את דרך התצורה.

ב. לפניך שני משפטים, ובהם מודגשות צורות בינוני.

I. שפת הפרסום נשענת על הסלנג ומרחיבה את תפוצתו.

II. ללדינו הייתה השפעה מגבולת על העברית.

ציין מהו חלק הדיבר של כל אחת מן המילים המודגשות.

22. א. לפניך משפט על פי המאמר.

"הסלנג הישראלי התפתח באופן טבעי במקביל להתחדשות השפה".

העתק למחברתך את שני שמות התואר במשפט זה, וציין מהי דרך התצורה המשותפת להם.

ב. לפניך שבעה שמות שחידשה האקדמיה ללשון העברית. מייך אותם לשלוש דרכי תצורה: שורש ומשקל, בסיס וצורך סופי, הלחם בסיסים.

- נְעִימוֹן (רינגטון)
- שְׁמֵרֶטֶף (בייבי סיטר)
- מְצַבֵּעַ (טוש, לורד)
- הַנְּפִשָּׁה (אנימציה)
- מְרֻשָּׁתֵת (אינטרנט)
- רְגִשֵׁת (אלרגייה)
- מְסָרוֹן (הודעת טקסט, SMS)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך